

VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA

SECUNDÀRIA

1^r

3^r

sm arrels

**En cada aula conviuen realitats distintes,
ritmes diversos i formes úniques d'aprendre.**

Matisos naix per a acompanyar el professorat en aquest dia a dia complex, per a oferir-li un projecte que parteix de l'escolta de les seues **necessitats**, **redueix càrrega burocràtica**, aporta **claredat** i facilita la **personalització** real de l'aprenentatge.

Amb una seqüència senzilla i rigorosa, **Matisos ajuda a fer que cada alumne avanci en cada moment**, ja que connecta els sabers amb experiències significatives i amb propostes motivadores que donen sentit al que aprenen.

A més, incorpora eines i recursos que faciliten una **avaluació integral**, promouen el **benestar emocional** i desenvolupen el **pensament crític i creatiu** de manera natural dins de les situacions d'aprenentatge.

ET PRESENTEM MATISOS

**Dissenyat per a cuidar el docent:
perquè ensenyar siga més senzill**

Perquè no tots
ENSENYEM
igual

**Pensat per a l'aprenentatge
significatiu i personalitzat
de l'alumnat**

Perquè no tots
APRENEM
igual

ELS EIXOS DE MATISOS

APOSTA PER UNA AVALUACIÓ INTEGRAL

Un model coherent amb la LOMLOE, centrat en l'acompanyament i la regulació de l'aprenentatge, que es basa en les avaluacions següents:

- **Avaluació diagnòstica.** Per a conèixer el punt d'eixida i facilitar la presa de decisions.
- **Avaluació formativa.** A través de **parades formatives, observació i feedback continu**. Gràcies a aquesta avaluació, el docent pot reorientar aprenentatges, aprofundir quan calga i activar **itineraris d'aprenentatge personalitzats**. Els alumnes poden regular el seu propi aprenentatge gràcies a les autoavaluacions i propostes de metacognició.
- **Avaluació sumatòria.** Per a certificar el procés d'aprenentatge i declarar en quina mesura s'han complit els estàndards. S'ofereixen proves competencials amb versions adaptades, eines per a arreplegar evidències reals de l'acompliment, recursos digitals per a facilitar l'avaluació al docent...

DONA RESPOSTA A LA DIVERSITAT

Seguint els principis de la LOMLOE (inclusió i equitat), el projecte integra mesures generals i específiques d'atenció a la diversitat:

- **Activitats multinivell**, amb diferents possibilitats de realització i graus de complexitat creixent.
- **Flexibilització de l'organització social de l'aula**, amb moments planificats de suport entre iguals i de treball cooperatiu.
- **Parades formatives**, amb activitats que identifiquen dificultats o avanços i activen itineraris d'aprenentatge personalitzats, centrats a consolidar la comprensió i a seguir aprenent.
- **Programes d'entrenament** de destreses bàsiques per a la comprensió d'enunciats i el desenvolupament de respostes.
- **Mesures específiques per a alumnat amb NEAE** (dislèxia, disgrafia, discalculia, TDA/TDAH, altes capacitats).

ASSEGURA APRENTATGES PROFUNDS

Situacions d'**aprenentatge competencials**:

- **Programades des de les competències específiques de cada àrea** i que garanteixen l'aprenentatge rigorós de sabers i procediments.
- **Pensades per a motivar i connectar amb el món dels alumnes** per a assegurar la transferència i donar sentit als aprenentatges en cada proposta.

ACTIVA EL PENSAMENT CRÍTIC I CREATIU

A través de la integració, de manera **sistemàtica i natural**, de rutines de pensament en les mateixes situacions d'aprenentatge i sense trencar el ritme de classe.

Un model estructurat en cinc àmbits:

- **Pedagogia de la pregunta** (*Fem preguntes*).
- **Pedagogia de la mirada** (*Ampliem la mirada*).
- **Pensament creatiu** (*Som creatius*).
- **Pedagogia del dubte** (*Estem alerta*).
- **Pensament acurat i responsable** (*Hi posem cura*).

FOMENTA EL BENESTAR EMOCIONAL I ELS HÀBITS DE CURA

El benestar emocional és una condició que fa possible l'aprenentatge. Per això, Matisos incorpora una **mirada 360** (docents, alumnat i famílies) i un conjunt d'estratègies que ajuden a construir aules amb clima positiu, seguretat emocional, relacions sanes i en les quals es promou la **cura** d'u mateix, dels altres i de l'entorn.

LES CLAUS DE VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA

CLAREDAT

La **presentació ordenada** dels continguts en **diferents formats** i amb **exemples explicats** faciliten la comprensió de tot l'alumnat.

MOTIVACIÓ

L'ús de **textos actuals i pròxims** i les **activitats lúdiques i de reflexió** desperten l'interés de l'alumnat.

APRENENTATGE COMPETENCIAL

Activitats variades, dinàmiques, motivadores i pròximes a l'alumnat.

MEDIACIÓ ORAL I ESCRITA

Per mitjà de tècniques de simplificació, resum o reformulació, l'alumnat aprén a facilitar la comprensió de missatges i a resoldre barreres lingüístiques o culturals.

DESENVOLUPAMENT DE LES DESTRESSES COMUNICATIVES

Expressió oral. Propostes comunicatives significatives que impulsen la participació activa i l'ús eficaç de la llengua en contextos reals.

Expressió escrita. Activitats i tallers guiats, estructurats pas a pas, que ajuden l'alumnat a planificar, redactar i revisar els seus propis textos.

Comprensió escrita. Fragments i textos model per a treballar les diferents tipologies textuals i els gèneres literaris.

Comprensió oral. Àudios, cançons i vídeos que fomenten l'escolta activa, l'atenció i la comprensió de missatges orals en diferents registres i situacions comunicatives.

9

situacions
d'aprenentatge

COM ÉS CADA SITUACIÓ D'APRENENTATGE?

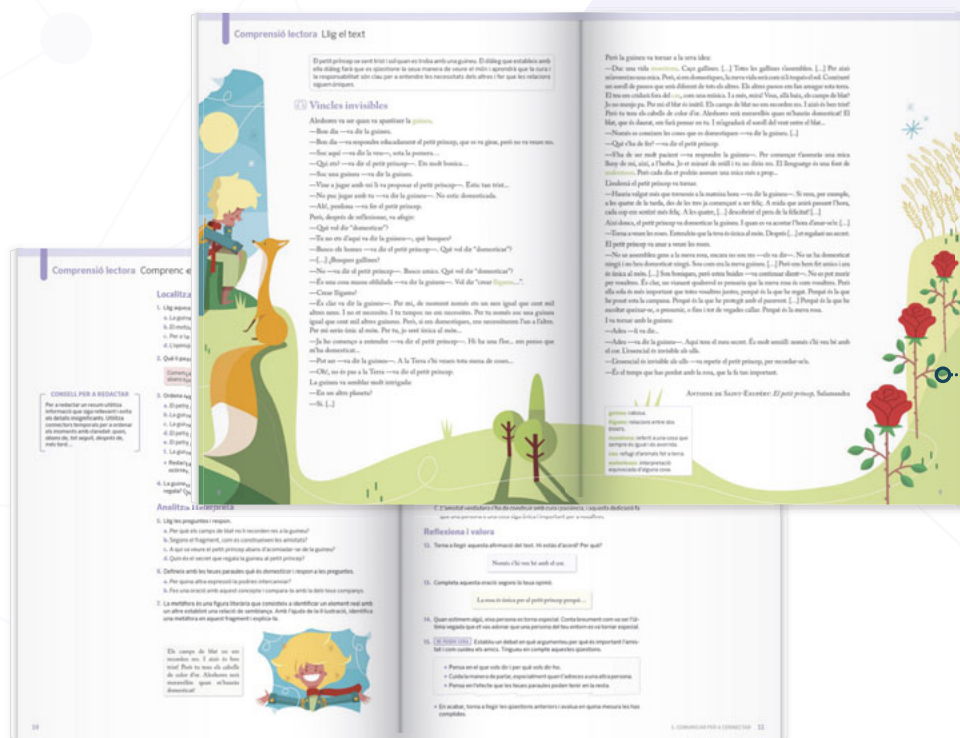
OBERTURA

- Presentació del valor que vertebrava la situació.
- Relació dels **sabers bàsics** treballats en la situació.
- Proposta de **repte**.
- Treball de **comprensió i producció oral** a partir d'un vídeo o un àudio.
- Activitat de **pensament crític**.
- Activació de **coneixements previs**.

COMPREENSIÓ LECTORA

- Textos de tipologies diverses pròxims als interessos de l'alumnat.
- Comprensió lectora organitzada en destreses basades en PISA.

- Anàlisi d'exemples en contextos reals.
- Taller d'expressió oral o escrita, amb una rúbrica per a mesurar els avanços.
- Vídeos per a entrenar les destreses de comunicació oral.

LA LLENGUA I ELS SEUS PARLANTS

- Reconeixement de la realitat multilingüe i intercultural de l'entorn.
- Reflexió sobre l'ús de les llengües.
- Anàlisi de la situació sociolingüística del valencià

- Claus per a analitzar paraules i oracions.
- Parada formativa per a comprovar si tot l'alumnat ha aconseguit l'objectiu d'aprenentatge.
- Localització d'errades comunes i activitats per a estimular la reflexió interlingüística i l'aproximació als usos reals.
- ***Em serveix per a...***: crida per a mostrar la utilitat de la gramàtica en la vida quotidiana.

ACTIVITATS

43. Localitza i afeix nom d'aquesta netica i analitza-hi. Després, compara la resposta amb un company i amb la teua opinió.

Formigueis intel·ligents?

Altre dia, un grup, un alumne va descobrir un grup de formigueis que tenien un comportament estrany. Segons els conta, les formigueis fan un ball perfectament coordinat. "No vaig sentir la meua colita d'arrere i tots van fer casidat per veure-hi. Van decidir fer-hi un estudi i investigar què passava, però una formiga saltada em va obligar a tornar a l'aula". Tornar a veure les formigueis ha? Seguint eundament em ha l'arg del dia.

Exemple: = Arraigues nom comen, compta i individua

Activitat resultia

44. Localitza l'ortografia de cada sèrie de mots i explica per què.

- a. arena, fum, mica, amic = amic i mica, en altres són incompatibles.
- b. arena, aigua, ibèria, agitat = ibèria i agitat, en altres són incompatibles.
- c. càlid, nat, gent, pè = gent i col·lectiu, en altres són individuals.

45. Busca els tipus de mots comuns que s'indiquen en cada frase.

- a. Aves i mots, anemans, argent me, té l'argent que tu tens.
- b. comen, susceptible i individua = comen, susceptible i individua.
- c. Pel canvi van veure muntanyes, arbres una vaca que em va fer un poc de por.

Activitat incompatible =

46. Ubiquitació d'ortografia va a veure i el text final (pàgines que contenen a cada indici).

Comptable comen i

47. Traça una de les formigueis i escriu un text breu (5-10 línies) que continga un nom comen, un nom prau, un nom comen individual i un de comen.

TAULER ORAGRAMATICAL **BARALLA DE PARAULES**

Com es formen les paraules i com en canvia el significat quan hi afeix algunes? Creena la teua baralla de paraules amb cartes comen i afueix i pagues per a descomenar.

PRAT **CREDA.** E grup i ems l'ells de paper. Fes una baralla de cartes de dos tipus: cartes de l'arrel i cartes d'afueix. Cada tipus ha de tenir 10 cartes.

Cartes d'arrel. Torro, floc, etc.
 Persones en nom, verbs i adjectius.

Cartes d'afueix. Torro, floc, etc.
 -ed, -a i -delatius (-col, -pr, -ed, -a).

PRAT **INTEU.** Ubiquitació les cartes en dos muntres. Per cada carta prepara i afueix dues, una de cada muntre. Unim les i comprovem si el que hem fet té sentit i no té sentit. Si no té sentit, comen la imagni i donem un significat. Finalment, classifiquem les segons la classe de paraula que s'iga.

Indica si els mots següents són comuns o propis.

Comuns **Propis**

Analitza els mots comuns i digues si són concretos o abstractes, si són comuns o no comuns, si són individuals o col·lectius.

Exercicis: a partir del que et suggereixem, escriu una oració per a cada contràstic i un nom propi i un nom comú.

1 **2**

[illegible]

- **Anàlisi** d'exemples en contextos reals.
- **Activitats i tallers literaris** per a consolidar els continguts i crear textos a partir de models.
- **Comentari de text** amb anàlisi guiada mitjançant preguntes.

[illegible]

REpte

- Tasca competencial per a posar en pràctica sabers apresos en la situació d'aprenentatge.

El repte

Poseu en pràctica les vostres habilitats comunicatives d'una manera clara i creativa i faciu d'entendre com se senten i pensen els altres, és a dir, camineu amb les seues sabates. Ho fareu interpretant senyals no verbals. Hi esteu preparats?

PAS 1
Elaboreu targetes.
Formeu equips i elaboreu tantes targetes com integrants tinga l'equip. Per a fer-ho, penseu en situacions en què vosaltres o algú proper haja viscut una emoció o un sentiment, o haja tingut un estat d'ànim concret. Escriviu el nom comú abstracte que en resultaria. Per exemple: alegria, nerviosisme, por, indiferència, preocupació, etc.

PAS 2
Repartiu les targetes.
Cada participant rep una targeta i, sense parlar, ha d'interpretar el nom només amb gestos i expressió corporal per a traslladar les emocions que sent. Abans de començar, penseu:

- En quina situació està el personatge que esteu interpretant?
- Com se sent?
- Com es comportaria i s'expressaria?

PAS 3
Interpreteu i comuniqueu.
Comencem la representació. Si voleu, cada personatge o situació que interpreteu pot anar acompanyada d'una expressió o oració breu que done alguna pista, però que no siga massa evident. Els altres equips han d'endevinar el que passa i com se sent el personatge.

PAS 4
Camineu de rol.
Ara un altre equip farà la seua interpretació. És el vostre torn d'endevinar el que volen transmetre els membres dels altres equips.

PAS 5
Debateu.
Després de les interpretacions, feu un debat i poseu en comú aquestes qüestions:

- Quines emocions us ha costat més entendre? Per què?
- Com us ha fet sentir entendre les emocions dels altres?
- Què podríeu fer per a comunicar millor els vostres sentiments?

PAS 6
Valoreu el treball. Respon a les preguntes.

Com he treballat? Hem sabut arribar a acords quan no pensàvem igual? Per què?

Com t'has sentit en l'equip? Què has aconseguit en aquest repte?

ENS CUIDEM ENTRE TOTS
Pera atenció al llenguatge no verbal que empen els teus companys quan parlen. Com canvia el significat del que diuen amb els gestos i la postura?

L. COMUNICAR PER A CONECTAR 27

Què has après?

Comunicació

1. Fes un esquema amb els elements de la comunicació.
2. Observa la fotografia i descriu els elements de la comunicació.
3. Explica el tipus de comunicació, verbal o no verbal, que predominava en aquesta escena.
4. Com pots aplicar el que has après de la comunicació no verbal en la vida quotidiana?

Les llengües i els seus parlants

5. Explica amb les teues paraules què estudia la sociolingüística.

Reflexió sobre la llengua

6. Indica si aquestes paraules contenen al·lotes derivatives o flexions. Esmenta quins són.
 - a. fortaleix b. pagarem c. prehistòria d. començ
7. Classifica les paraules d'aquestes oracions segons la categoria lèxica a què pertanyen.
 - a. La gata negra mira atentament la dona.
 - b. Els germans alegres canten fort mentre visiten els bables.
8. Completa en el quadern aquest mapa mental amb els tipus de noms i posa un exemple de cadascun.

Literatura

9. Digues tres paraules que continguin un dígraf i tres que continguin dígrafs compostos.
10. Elementa dos exemples de text literari des de text no literari. Justifica la teua resposta.
11. Comenta les diferències entre la literatura oral i escrita basant-te en aquests exemples.

Una rondalla explicada per un contanador. El llibre Harry Potter i la pedra filosofal, de J. K. Rowling.

POSA'T A PROVA

Observa la infografia d'unes instruccions d'un joc de taula i respon a les preguntes.

Observem **Escutem** **Pensem** **Sentim** **Actuem**

Comprén i expressa't

1. Quina intenció comunicativa té la infografia? En té més d'una?
2. En quin tipus de llenguatge (verbal o no verbal) s'haureu de basar a l'hora de comunicar el primer missatge? Per a què aporta aquesta informació?
3. És necessari escoltar amb atenció el que ens expliquen els altres i com se senten a començar? Per què?
4. Pensa que els parles a seguir que presenta la infografia tenen intenció de comunicar alguna cosa o simplement de jugar? Per tant, podrien arribar a l'última acció (actuar) si ens en saltàvem algun? Per què?
5. Pensa en la situació següent i respon: Un noi parla amb un amic sobre una cosa que li ha passat i l'ha afectat molt. L'amic, en aque moment, està parlant per WhatsApp amb un altre.
 - Quina passa de la infografia no es compleix?
6. Si l'amic l'escollia per a parlar mentant perquè no complís el mateix punt de vista i no ens en el seu comportament, podrà ajudar? Què hauria de canviar per a poder-ho fer?

Reflexiona sobre la llengua

7. En quin joc podrà estar col·locada aquesta infografia? Quina funció tenen les il·lustracions? Són realitzacions simbòliques? Si no ho és, la informació que transmeten caldrà el mateix efecte? Explica-ho.
8. A quina categoria lèxica pertanyen les paraules que hi ha davant de cada il·lustració? De les cinc, n'hi ha dues que si les poses en infinitiu les acompanyem dels prefixos pre- i re- podria formar paraules noves. Quines són aquestes noves paraules?
9. Ara, tria dues paraules més en què utilitzes amb el sufix -ació en mots de noves. Quines resulten? A quina categoria lèxica pertanyen amb aquest canvi?
10. Classifica les diferents dues paraules que han format segons siguin nom propi o comú, i dona dels comú dos derivats les seues categories.
11. Tria un dels cinc missatges i redacta't amb les teues paraules. Si vols, acompanya't amb algun dibuix relacionat amb el missatge.
12. Hi afegiries algun pas més? Quin?

L. COMUNICAR PER A CONECTAR 29

QUÈ HAS APRÉS?

- Activitats finals d'organització i síntesi perquè els alumnes siguen conscients del seu aprenentatge.

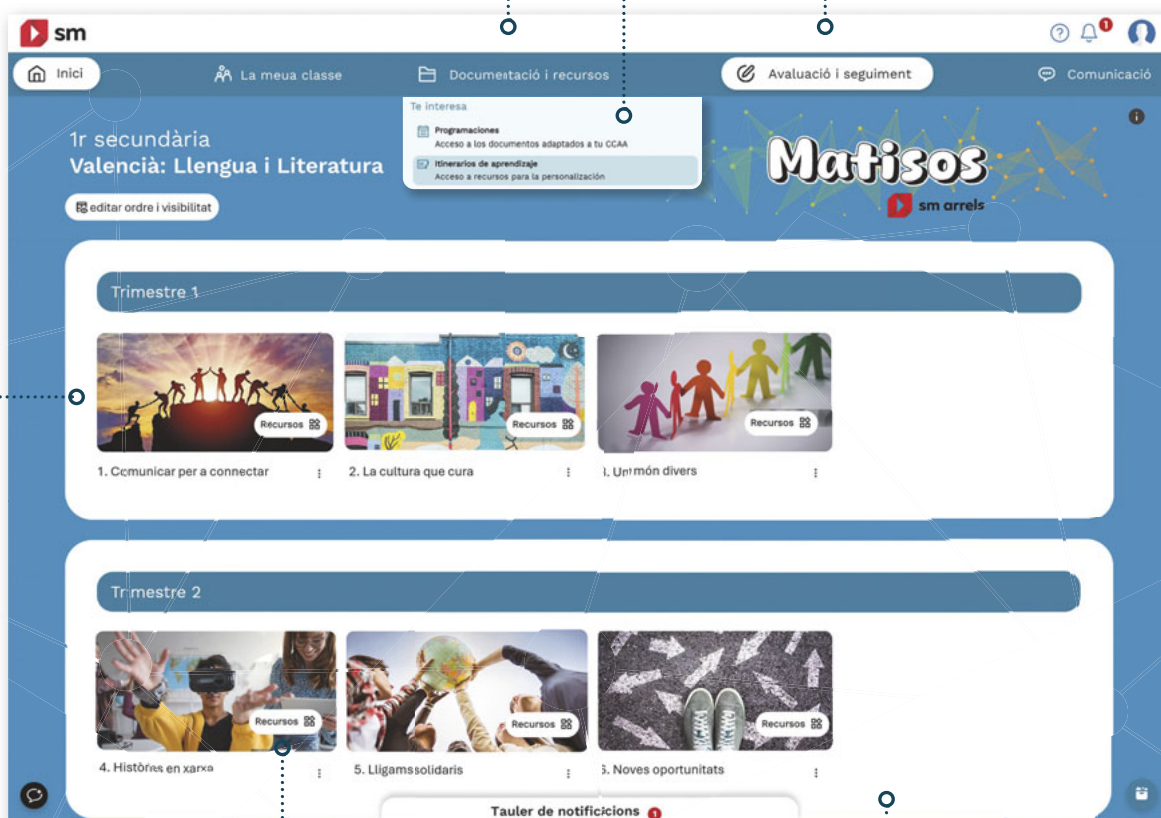
COM és L'ENTORN DIGITAL?

En **smaprendizaje.com** pots accedir a tots els recursos i materials necessaris per a preparar les classes, avaluar els aprenentatges de manera àgil i atendre la diversitat amb solucions innovadores. Tot en un sol espai organitzat, senzill i pràctic.

Accés a un **repositori de materials organitzats** i a punt per a usar: programacions d'aula, itineraris d'aprenentatge, propostes d'avaluació i d'atenció a la diversitat...

Proposta de materials preparats per a **personalitzar l'aprenentatge i atendre la diversitat** de l'aula.

Simplifica, Avalua i altres eines i instruments dissenyats per a facilitar els **processos d'avaluació i seguiment** i obtenir **informes competencials**.

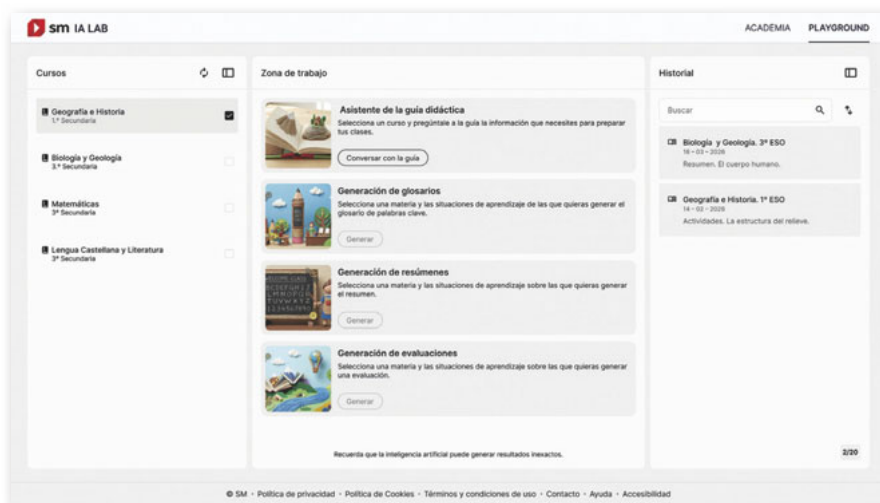
Accés a les situacions d'aprenentatge amb possibilitat de **personalitzar** l'ordre i decidir què mostrar o ocultar als estudiants.

Accés directe als **recursos digitals** de cada situació d'aprenentatge.

Projecció del llibre digital amb tots els recursos i materials en context. Amb **funcions millorades** que permeten presentacions més dinàmiques i efectives.

COM INTEGRA MATISOS LA IA? IA LAB

IA Lab és un entorn d'SM amb eines d'intel·ligència artificial (IA) dissenyades per a **facilitar la teua tasca diària en l'aula, perquè pugues dedicar més temps al que és essencial:** ensenyar, acompanyar i desenvolupar el màxim potencial de cadascun dels teus alumnes.

ASSISTENT CONVERSACIONAL

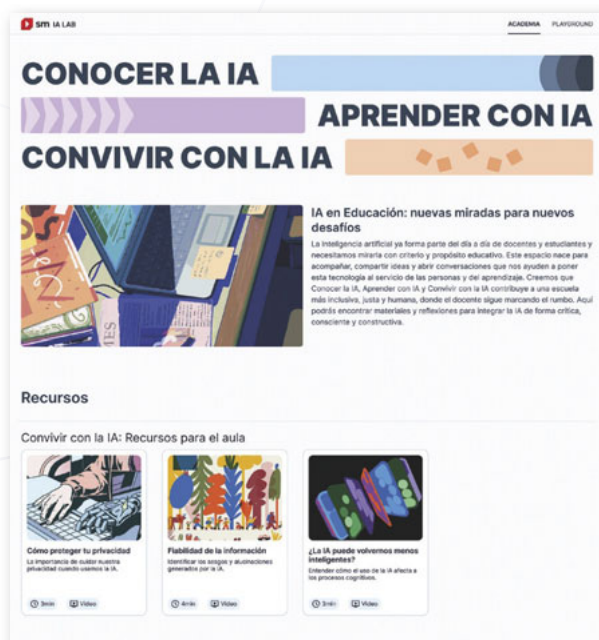
Que et connecta directament amb la nostra guia didàctica. Per a preparar i planificar les teues classes de manera ràpida i eficaç.

GENERACIÓ DE CONTINGUTS AMB IA

Per a crear a l'instant continguts i activitats per a cada situació d'aprenentatge.

IA LAB ACADEMIA

Un espai per a acompanyar, compartir idees i obrir conversacions sobre aquesta tecnologia. Podràs trobar materials i reflexions per a integrar la IA de manera crítica, conscient i constructiva.

En SM entenem la IA com un entorn que complementa i no reemplaça l'art d'educar.

Perquè cap eina substitueix la mirada del professor.

MATISOS ÉS MOLT MÉS

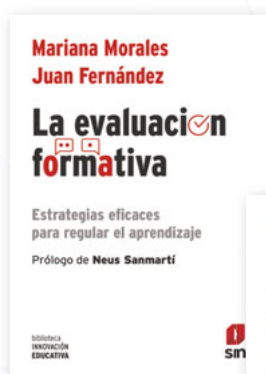
És un projecte pensat per a donar resposta **a tots els àmbits que influeixen en l'aprenentatge**, no sols des dels materials per als alumnes i els recursos per als docents, també des de la formació, la divulgació pedagògica i les noves possibilitats que ofereix la intel·ligència artificial (IA). Tot això per a reforçar la pràctica docent, ampliar la mirada del projecte i fer-lo verdaderament propi.

Pots seguir aprofundint en el projecte Matisos a través d'**SM Formació** i dels títols de la **Biblioteca d'Innovació Educativa**.

SOM ÚNICS I DIVERSOS

Cursos d'SM Formació:

- Pautes DUA per a atendre l'heterogeneïtat en l'aula.
- Atenció en l'aula a l'alumnat amb alts i baixos nivells d'acompliment.
- Detecció de NESE: altes capacitats, dislèxia, TDAH i TEA.
- Estratègies d'intervenció personalitzada per a alumnat NEAE.

L'AVALUACIÓ AL SERVEI DE L'APRENENTATGE

Cursos d'SM Formació:

- L'avaluació: moments i recursos.
- L'avaluació dins de la situació d'aprenentatge.
- L'avaluació com a recurs per a atendre la diversitat.
- L'avaluació i la IA: reptes i oportunitats.

AULES QUE PENSEN: PENSAMENT CRÍTIC I CREATIU

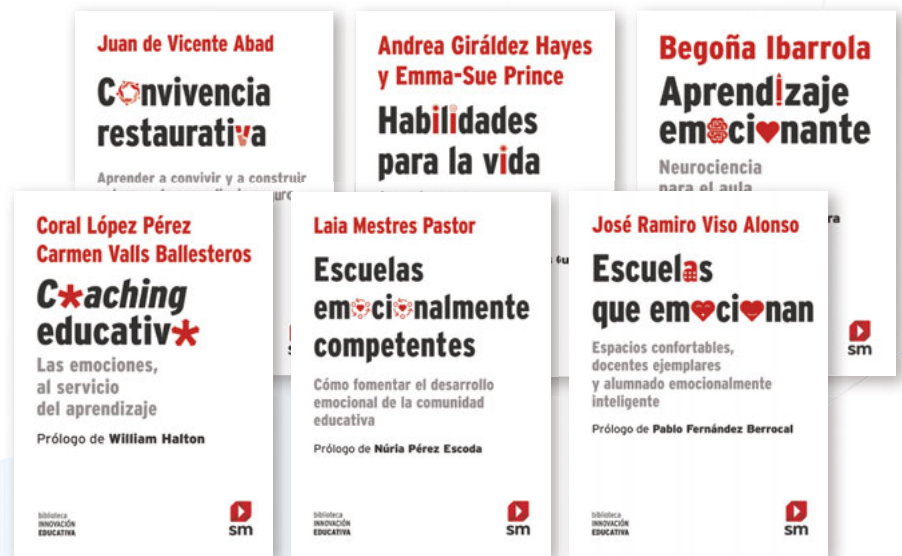
Cursos d'SM Formació:

- La importància del pensament crític i creatiu.
- Estratègies per a desenvolupar el pensament crític i creatiu a l'aula.
- Pedagogia del dubte: la IA i el pensament crític.
- Com integrar el pensament crític i creatiu en el projecte educatiu del centre (PEC).

CURA I BENESTAR EMOCIONAL

Cursos d'SM Formació:

- Escoles que cuiden.
- Benestar docent: motor del desenvolupament emocional de l'alumnat.
- El clima de l'aula dins del pla d'acció tutorial (PAT).
- Relació amb les famílies: entrevistes i feedback.
- L'avaluació i la IA: reptes i oportunitats.

LA IA EN L'EDUCACIÓ

Cursos d'SM Formació:

- La intel·ligència artificial generativa (IAG) en l'aula: oportunitats i riscos.
- Com utilitzar la IA en l'aula: eines i estratègies docents.
- La IA i el pensament crític.
- La IA i la personalització de l'aprenentatge.

Consulta la seqüència
de continguts de l'etapa

Coneix-nos

grupo-sm.com/es/

@smespana

@smespana

@grupo-sm

@SM_Espana

fundación sm

Junts cuidem l'educació.

Amb la compra dels llibres d'SM contribueixes als projectes socioeducatius de la Fundación SM.
Treballem cada dia perquè cap xiquet ni cap xiqueta es quede arrere.
Coneix els projectes de la Fundación SM en www.fundacion-sm.org.

